

Dariusz Rymar

Sprawozdanie Zarządu Towarzystwa Przyjaciół Archiwum i Parniątek Przeszłości za okres od 1 XII 1996 r. do 28 II 1998

Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archiwalny nr 5, 409-412

1998

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

NADWARCIAŃSKI ROCZNIK
HISTORYCZNO-ARCHIWALNY
NR 5 - ROK 1998

Dariusz Rymar
Gorzów Wlkp.

**Sprawozdanie Zarządu Towarzystwa Przyjaciół
Archiwum i Pamiątek Przeszłości za okres od 1 XII 1996 r.
do 28 II 1998**

1. Pomoc dla Archiwum.

Od kilku lat Towarzystwo wspomaga finansowo Archiwum. W roku 1997 z pieniędzy uzyskanych od Towarzystwa pokryto część kosztów związanych z zakupem skanera (2,4 tys. złotych, z czego na TPAiPP przypadło 1,4 tys.) oraz oprawą kserowanych książek - ok. 400 zł. Na koszt Towarzystwa idą również opłaty związane z eksploatacją kserografu, który jest wykorzystywany dla celów Archiwum i Towarzystwa.

2. Finanse TPAiPP i sprawy organizacyjne.

Na koniec roku 1995 na koncie TPAiPP było **16.388,- złotych**. Ponadto na lokacie terminowej znajduje się **13 tys. złotych**. Głównym źródłem dochodów były wpływy z tytułu darowizn i dotacji - 26,5 tys. złotych. Do najważniejszych wydatków należały opłaty z tytułu działalności wydawniczej - łącznie przeszło 19,1 tys. złotych.

W roku 1997 i początku 1998 do najważniejszych dochodów należały: dotacja od Urzędu Wojewódzkiego - 1,1 tys. zł, dotacja od Urzędu Miejskiego - 4,5 tys. zł, darowizny od firmy „Arx-Gobex” - 5 tys. zł oraz Zakładu Utylizacji Odpadów - także 5 tys. zł. W tym też czasie otrzymaliśmy 1 tys. zł od redakcji „Głosu Wielkopolskiego” na wydanie powieści N. Bukowieckiej pt. „Rubież”. Do najważniejszych należy zaliczyć wy-

datki związane z wydawnictwami - łącznie 19,2 tys. złotych. Ponadto za 2,7 tys. złotych zakupiono nowy komputer dla potrzeb Towarzystwa.

W omawianym okresie Zarząd odbył 4 zebrania. W trakcie posiedzeń omawiano i podejmowano uchwały w sprawach: konkursu ofert na wydawnictwa; rozliczeń ukazujących się wydawnictw; przystąpienia TPAiPP do Polsko-Niemieckiego Stowarzyszenia Educatio pro Europa Viadrina; skreślenia kilku członków TPAiPP, z którymi utracono kontakt oraz w sprawie zakupu komputera.

Ze spraw organizacyjnych warto odnotowania jest, iż w Dębnie w kwietniu 1997 r. powstał Oddział Zamiejscowy naszego Towarzystwa skupiający 13 osób.

3. Działalność wydawnicza.

W omawianym okresie Towarzystwo wydało własne publikacje, a w wydaniu kilku współuczestniczyło. Przede wszystkim wydano 4. numer **Nadwarciańskiego Rocznika Historyczno-Archivalnego**, który ukazał się w lutym 1998 r. Rocznik liczy 500 stron, a jego nakład wynosi 400 egz.

Ponadto wydano:

- *Dokument lokacyjny miasta Gorzowa* - 1000 egz.,
- *Santockie zamki*. [Materiały z II sesji historycznej w Santoku] Gorzów Wlkp. 1997, 131 s. (nakład 500 egz. - wyczerpany) - Biblioteczka NRHA nr 3,
- *Santok - początki grodu*, - dodruk 350 egz.,
- *Przewodnik po gorzowskiej reformacji (1537-1997)*, pod red. Roberta Piotrowskiego. Gorzów Wlkp. 1997, 38 s. (nakład 500 egz.). [wydany wspólnie z Parafią Ewangelicko-Augsburską św. Trójcy w Gorzowie]. Bibl. NRHA nr 4,
- Grzegorz J. Brzustowicz, *Dzieje zabytków sakralnych Choszczna*, Gorzów - Krzęcin 1998, 72 s. (nakład 500 egz.), Bibl. NRHA nr 5,
- Wojciech Sadowski, *Budownictwo wiejskie u zbiegu Noteci i Warty*, Sanok - Gorzów 1997, 42 s. (wspólnie z Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku, nakład 1500 egz.),
- *Szlakiem wspólnej historii. Santok 1300 lat. Auf den Spuren gemeinsamer Geschichte. Zantoch - 1300 Jahre*, Gorzów 1997, s. 44.
- *Almanach gorzowski na rok 1998* (wspólnie z Domem Wydawniczym „Soravia” z Żar), Żary 1998.

Warto także odnotować, iż wciąż dużym zainteresowaniem cieszy się wydana przez nas książka H. v. Laer pt. „We dworze Charlottenhoff”. Książka wciąż jest zamawiana i rozprzedawana. W redakcji był też reprezentant Związku Ziemi Wielkopolskich, który kupił 10 egz. dla członków tej organizacji, aby był to przykład, jak należy zatroszczyć się o pamięć o swoim rodzie. W końcu roku 1997 dzwonił jeden z działaczy społecznych związany ze Środą pod Poznaniem, gdzie urodził się Klaus Klitzing - laureat nagrody Nobla. O miejscach jego urodzin w Środzie dowiedziano się właśnie z książki H. Laer. Mieszkańcy Środy zamierzają też zaprosić go do swojego miasta.

4. Kompletowanie literatury o tematyce historycznej.

W omawianym czasie, dzięki różnym kontaktom członków naszego Towarzystwa, udało się zgromadzić dużą ilość niemieckojęzycznej literatury o tematyce historycznej. Do najważniejszych osiągnięć w tym zakresie należy zakup map w skali 1:25 tys. z lat 30. obszaru obecnego woj. gorzowskiego. Stale też powiększamy zbiór czasopism niemieckich wydawanych przez organizacje ziomkowskie.

5. Organizacja konferencji i udział przedstawicieli Zarządu w sesjach, konferencjach i przedsięwzięciach organizowanych przez inne organizacje.

- 31 VIII 1997 r. wspólnie z Urzędem Gminy w Santoku oraz Bundesarbeitsgemeinschaft Landsberg zorganizowaliśmy spotkanie dawnych, niemieckich mieszkańców Santoka oraz polskich pionierów z tej miejscowości. Na sesji wystąpił D. Rymar, a materiały z tego spotkania wydano w broszurze pt. *Szlakiem wspólnej historii Santok 1300 lat*.

- 27 IX 1997 r. w siedzibie archiwum odbyło się spotkanie, które zorganizowaliśmy wspólnie z Bundesarbeitsgemeinschaft Landsberg. Było ono poświęcone losom Niemców w Gorzowie w latach 1945-1950. Referaty wygłosili: Z. Czarnuch oraz D. Handt. Będą one opublikowane na łamach Rocznika.

- TPAiPP przystąpiło do Polsko-Niemieckiego Stowarzyszenia Educatio pro Europa Viadrina.

- Kontynuowana jest sprawa upamiętnienia wsi Marzęcin. W czerwcu 1997 r. Z. Czarnuch wraz z przedstawicielem BAG Landsberg H. Eisermannem byli w tej sprawie u Wójta Gminy Kłodawa. Idea upamiętnienia wsi została tam przyjęta, jeszcze w lutym br. będzie kontynuacja rozmów w tej sprawie.

6. Plan dalszej działalności.

Do najważniejszych zamierzeń, jakie chcielibyśmy realizować w roku przyszłym należy zaliczyć:

- ◆ Dalsze wspomaganie finansowe Archiwum.
- ◆ Kompletowanie rzadkiej literatury o tematyce historycznej.
- ◆ Upamiętnianie miejsc historycznych, jak np. podjęta już wcześniej sprawa wsi Marzęcin k. Mironic.
- ◆ Przewidujemy dalszy rozwój własnych inicjatyw wydawniczych, a także wspieranie innych przedsięwzięć w tym zakresie. W planach znajdują się następujące zamierzenia:

1. 5. numer NRHA - ukaże się w kwietniu 1998 r.
2. Wspólnie z Tow. Przyjaciół Witnicy chcemy wydać materiały z cyklicznie organizowanych w Witnicy sesji pod tytułem **Spotkania na Starym Trakcie**, także w ramach Biblioteczki nr 6,
3. Książka **N. Bukowieckiej**, *Rubież*, powieść, której akcja rozgrywa się w latach 1945-1946 r. w Gorzowie Wlkp., Biblioteczka nr 7,
4. W przygotowaniu są także nast. pozycje: **Jerzego Zysnarskiego**, *Niemiecko-polski i polsko-niemiecki słownik nazw miejscowych woj. gorzowskiego* oraz tegoż, *Transgraniczna historia Gorzowa*, **Edwarda Rymara**, *Z dziejów Gorzowa i Nowej Marchii (szkice historyczne)* oraz **Roberta Piotrowskiego**, *Z dziejów browarów w gorzowskiem*.
5. Ponadto TPA wspiera wydanie dwóch obszernych monografii: autorstwa **Stanisława Talarczyka**, poświęconej dziejom Drezdenka (t. 1, do roku 1945 1000 stron maszynopisu) oraz **Andrzeja Toczewskiego**, poświęconej Stalagowi Alt Drewitz k. Kostrzyna. Jest szansa, iż ukażą się w przeciągu dwóch następnych lat.

Zaznaczyć tu trzeba, iż nie jest to lista zamknięta ani ostateczna. Jak uczy doświadczenie, niektóre projekty nie dochodzą do realizacji, z uwagi na np. brak wystarczającego zaangażowania organizacji, z którą nad jakimś przedsięwzięciem pracujemy bądź też z uwagi na brak środków. Z drugiej strony, o ile pojawią się inne inicjatywy, będziemy gotowi rozważać ich wspieranie.

Gorzów Wlkp. 28 II 1998 r.